UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

21 päivänä huhtikuuta 2016*

Ennakkoratkaisupyyntö — Direktiivi 2003/86/EY — 7 artiklan 1 kohdan c alakohta — Perheenyhdistäminen — Perheenyhdistämisen edellytykset — Vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat — Kansallinen lainsäädäntö, jossa sallitaan sen ennakolta arviointi, onko perheenkokoajalla todennäköisesti tuloja ja varoja — Yhteensoveltuvuus

Asiassa C-558/14,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Baskimaan ylin tuomioistuin, Espanja) on esittänyt 5.11.2014 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 5.12.2014, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Mimoun Khachab

vastaan

Subdelegación de Gobierno en Álava,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit C. Lycourgos (esittelevä tuomari) ja C. Vajda,

julkisasiamies: P. Mengozzi,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Espanjan hallitus, asiamiehenään L. Banciella Rodríguez-Miñón,

— Saksan hallitus, asiamiehinään T. Henze ja B. Beutler,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas ja F.-X. Bréchot,

— Unkarin hallitus, asiamiehinään G. Szima ja Z. Fehér,

— Alankomaiden hallitus, asiamiehinään M. Bulterman ja B. Koopman,

— Euroopan komissio, asiamiehinään M. Condou-Durande ja L. Lozano Palacios,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

kuultuaan julkisasiamiehen 23.12.2015 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY (EUVL L 251, s. 12) 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Mimoun Khachab ja Subdelegación del Gobierno en Álava (valtion maakuntatason hallintoyksikkö Álavassa, jäljempänä hallintoyksikkö) ja jossa on kyse siitä, että Khachabin hakemus puolisonsa tilapäisestä oleskeluluvasta perheenyhdistämistä varten hylättiin.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan toisessa, neljännessä ja kuudennessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(2) Perheenyhdistämistä koskevat toimenpiteet olisi hyväksyttävä perheen suojelua ja perhe-elämän kunnioittamista koskevan velvoitteen mukaisesti, joka on kirjattu useisiin kansainvälisen oikeuden säädöksiin. Tässä direktiivissä kunnioitetaan perusoikeuksia ja otetaan huomioon erityisesti ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn [, Roomassa 4. marraskuuta 1950 allekirjoitetun yleissopimuksen] 8 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa [(jäljempänä perusoikeuskirja)] tunnustetut periaatteet.

– –

(4) Perheiden yhdistäminen on tarpeen, jotta perhe-elämä olisi mahdollista. Se edistää sellaisen sosiaalisen ja kulttuurisen vakauden muodostumista, joka helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa. Se myös lujittaa taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta, mikä on [Euroopan] yhteisön perustavoitteita, kuten [EY:n] perustamissopimuksessa todetaan.

– –

(6) Perheen suojelun ja perhe-elämän ylläpitämisen tai luomisen varmistamiseksi olisi vahvistettava perheenyhdistämistä koskevan oikeuden aineelliset edellytykset yhteisten perusteiden mukaisesti.”

4 Direktiivin 2003/86 1 artiklassa säädetään, että ”tämän direktiivin tavoitteena on vahvistaa edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltioissa laillisesti oleskelevilla kolmansien maiden kansalaisilla on oikeus perheenyhdistämiseen”.

5 Kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tätä direktiiviä sovelletaan, kun perheenkokoajalla on jäsenvaltion vähintään yhdeksi vuodeksi myöntämä oleskelulupa ja perustellut mahdollisuudet saada pysyvä oleskeluoikeus, silloin kun perheenkokoajan perheenjäsenet ovat kolmannen maan kansalaisia, heidän oikeudellisesta asemastaan riippumatta.”

6 Direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on sallittava tämän direktiivin nojalla muun muassa perheenkokoajan aviopuolison maahantulo ja maassaoleskelu, jollei direktiivin IV luvussa sekä 16 artiklassa säädetyistä edellytyksistä muuta johdu.

7 Direktiivin 2003/86 IV lukuun, jonka otsikko on ”Perheenyhdistämisen edellytykset”, sisältyvän 7 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltio voi vaatia hakemuksen tehneeltä henkilöltä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisen yhteydessä todisteita siitä, että perheenkokoajalla on:

a) asunto, jota voidaan pitää vastaavanlaisen perheen tavanomaisena asuntona samalla alueella ja joka täyttää asianomaisessa jäsenvaltiossa voimassa olevat yleiset terveys- ja turvallisuusvaatimukset;

b) sairausvakuutus, joka kattaa asianomaisessa jäsenvaltiossa sekä perheenkokoajan että hänen perheenjäsentensä kaikki sellaiset riskit, jotka se kattaa yleensä asianomaisen jäsenvaltion omien kansalaisten osalta;

c) vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään. Jäsenvaltioiden on arvioitava näiden tulojen ja varojen luonne ja säännöllisyys, ja ne voivat ottaa huomioon kansallisten vähimmäispalkkojen ja eläkkeiden tason sekä perheenjäsenten lukumäärän.”

8 Kyseisen direktiivin 15 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Aviopuolisolla tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävällä henkilöllä ja täysi-ikäisyyden saavuttaneella lapsella on viimeistään viiden vuoden maassa oleskelun jälkeen, mikäli hän ei ole saanut oleskelulupaa muusta kuin perheenyhdistämiseen perustuvasta syystä, oikeus saada hakemuksesta, jos sitä edellytetään, myönnettävä erillinen oleskelulupa, joka ei ole sidoksissa perheenkokoajan oleskelulupaan.”

9 Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Jäsenvaltiot voivat hylätä perheenyhdistämistä varten tehdyn maahantuloa ja maassaoleskelua koskevan hakemuksen tai tarvittaessa peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa seuraavissa tapauksissa:

a) jos tässä direktiivissä asetetut edellytykset eivät täyty tai eivät enää täyty.”

10 Saman direktiivin 17 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Päättäessään hakemuksen hylkäämisestä, oleskeluluvan peruuttamisesta tai uusimatta jättämisestä taikka perheenkokoajan tai hänen perheenjäsentensä maastapoistamisesta jäsenvaltioiden on otettava asianmukaisesti huomioon asianomaisen henkilön perhesiteiden luonne ja kiinteys ja jäsenvaltiossa oleskelun kesto sekä perheeseen liittyvät, kulttuuriset ja sosiaaliset siteet kotimaahan.”

Espanjan oikeus

11 Ulkomaalaisten oikeuksista ja vapauksista Espanjassa ja heidän kotouttamisestaan 11.1.2000 annetun lain 4/2000 (Ley Orgánica 4/2000 sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social; BOE nro 10, 12.1.2000), sellaisena kuin sitä sovellettiin pääasiassa (jäljempänä laki 4/2000), 16 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Maassa asuvilla ulkomaalaisilla on oikeus perhe-elämään ja sen yksityisyyteen tässä laissa säädetyin tavoin ja Espanjan ratifioimien kansainvälisten sopimusten määräysten mukaisesti.

2. Espanjassa asuvilla ulkomaalaisilla on oikeus saada luokseen 17 §:ssä määritellyt perheenjäsenet.”

12 Kyseisen lain 17 §:n 1 momentin a kohdassa säädetään seuraavaa:

”Maassa asuvalla ulkomaalaisella on oikeus saada luokseen Espanjaan seuraavat perheenjäsenet:

a) maassa asuvan aviopuoliso edellyttäen, etteivät puolisot ole eronneet tosiasiallisesti tai tuomioistuimen päätöksellä ja ettei avioliittoa ole solmittu lain kiertämiseksi. – –”

13 Lain 4/2000 18 §:n, jonka otsikko on ”Perheenyhdistämisen edellytykset”, 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Perheenkokoajan on osoitettava säädösteitse vahvistettujen edellytysten mukaisesti, että hänellä on asianmukainen asunto sekä tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen luokseen tulevan perheensä ylläpitoon.

Laskettaessa perheenyhdistämisen edellyttämiä tuloja ei lasketa mukaan sosiaalihuoltojärjestelmästä peräisin olevia tuloja, mutta otetaan huomioon yhdessä perheenkokoajan kanssa Espanjassa asuvan aviopuolison muut tulot.

– –”

14 Kuninkaan asetuksella nro 557/2011, joka annettiin 20.4.2011, hyväksyttiin lain 4/2000, sellaisena kuin se on muutettuna lailla 2/2009 (BOE nro 103, 30.4.2011), täytäntöönpanosäännökset. Asetuksen 54 §:ssä, jonka otsikko on ”Varat, joiden ulkomaalaisen on osoitettava olevan käytettävissään saadakseen oleskeluluvan perheenjäsentensä yhdistämistä varten”, säädetään seuraavaa:

”1. Ulkomaalaisen, joka hakee perheenjäsenilleen oleskelulupaa perheenyhdistämistä varten, on liitettävä kyseistä lupaa koskevaan hakemukseen sen jättämishetkellä asiakirjat, jotka todistavat, että hänellä on riittävät tulot ja varat huolehtiakseen perheensä ylläpidosta, mukaan luettuna terveydenhuolto, ellei sosiaaliturvajärjestelmä kata sitä siihen lupahakemuksen tekohetkellä tarkoitettuun vähimmäismäärään asti, joka ilmoitetaan jäljempänä euroina tai vastaavana määränä ulkomaanvaluuttaa, niiden henkilöiden lukumäärän mukaan, jotka hakija haluaa saada luokseen perheenyhdistämisen nojalla, ja kun otetaan lisäksi huomioon niiden perheenjäsenten lukumäärä, jotka jo elävät hänen kanssaan ja huollettavinaan Espanjassa:

a) jos kyseessä on kotitalous, johon kuuluu kaksi jäsentä, kun mukaan lasketaan perheenkokoaja ja hänen luokseen Espanjaan saapuva henkilö: vaadittava määrä vastaa kuukausittain 150:tä prosenttia Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples -indikaattorista [(julkinen tulotasoindikaattori, IPREM)].

– –

2. Oleskelulupaa ei myönnetä, jos voidaan kiistatta todeta, ettei tällaisia tuloja ja varoja todennäköisesti ole edelleen hakemuksen jättämisajankohtaa seuraavana vuonna. Sitä, onko hakijalla edelleen tällainen tulolähde kyseisen vuoden ajan, arvioidaan käyttäen perusteena perheenkokoajan varojen kehitystä hakemuksen jättämisajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana.

_ –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

15 Espanjassa asuvalla kolmannen maan kansalaisella Khachabilla on pitkäaikainen oleskelulupa tässä jäsenvaltiossa. Hän haki 20.2.2012 Espanjan viranomaisilta puolisolleen Ilham Aghadarille tilapäistä oleskelulupaa perheenyhdistämistä varten. Hallintoyksikkö hylkäsi hakemuksen 26.3.2012 antamallaan päätöksellä siitä syystä, että Khachab ei ollut osoittanut, että hänellä oli käytettävissään riittävät tulot ja varat huolehtiakseen luoksensa tulevien perheenjäsenten ylläpidosta.

16 Khachab teki tämän jälkeen kyseisestä päätöksestä oikaisuvaatimuksen hallintoyksikköön, joka hylkäsi oikaisuvaatimuksen 25.5.2012 tekemällään päätöksellä seuraavista syistä:

”– – [Khachab] on esittänyt hakemuksensa tueksi määräaikaisen työsopimuksen, jonka hän on tehnyt Construcciones y distribuciones constru-label SL -nimisen yrityksen kanssa. Sosiaaliturvalaitoksen työssäolotietoja koskevan järjestelmän mukaan hakija kuitenkin lopetti työskentelyn edellä mainitussa yrityksessä 1.3.2012 työskenneltyään siinä kyseisenä vuonna yhteensä 15 päivää ja koko vuoden 2011 aikana 48 päivää. Edellä esitetystä ilmenee, ettei hänellä ollut päätöksen tekoajankohtana – eikä ole edelleenkään – työtä, eikä hän ole osoittanut, että hänellä on riittävät tulot ja varat huolehtiakseen luoksensa tulevien perheenjäsenten ylläpidosta. Kyseisenä ajankohtana mikään ei osoittanut, että hänellä olisi käytettävissään tällaisia tuloja ja varoja perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tekoajankohtaa seuraavan vuoden aikana. Mikään oleskeluluvan myöntämistä perheenyhdistämistä varten koskevista edellytyksistä ei siis täyty.”

17 Khachab nosti tämän jälkeen kyseisestä päätöksestä kanteen Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 1 de Vitoria-Gasteizissa (Vitoria-Gasteizin maakunnallinen hallintotuomioistuin nro 1) hallinnollista riita-asiaa koskevan kanteen. Kyseinen tuomioistuin pysytti mainitun päätöksen 29.1.2013 antamallaan tuomiolla pääasiallisesti samoin perustein kuin 26.3.2012 tehdyssä päätöksessä esitetyt.

18 Khachab valitti sitten tästä tuomiosta Tribunal Superior de Justicia del País Vascoon (Baskimaan ylin tuomioistuin). Hän väittää valituksensa tueksi, ettei asiaa ensimmäisessä oikeusasteessa käsitellyt tuomioistuin ottanut huomioon uutta seikkaa, johon hän oli vedonnut oikeudenkäynnin kuluessa ja jonka mukaan hän on 26.11.2012 lähtien työskennellyt eräässä maatalousyrityksessä sitrushedelmien poimijana, joten hänellä on työpaikka, josta hän saa riittävät tulot. Hän lisää, että hänellä on pitkäaikainen oleskelulupa ja että hän on ollut naimisissa vaimonsa Ilham Aghadarin kanssa vuodesta 2009. Hän toteaa myös, että hänellä on asianmukainen asunto ja että hän on maksanut sosiaaliturvamaksuja Espanjassa yli viiden vuoden ajan. Hän katsoo lisäksi, että on otettava huomioon nykyinen taloustilanne, jossa jatkuvaan työsuhteeseen pääsy on äärimmäisen vaikeaa.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on tältä osin epävarma siitä, miten on tulkittava direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa, jonka mukaan oikeus perheenyhdistämiseen edellyttää, että hakemuksen jättämisen yhteydessä perheenkokoajalla on ”vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät – – ylläpitoon – –”. Se pohtii erityisesti Espanjan lainsäädännön yhteensopivuutta tämän säännöksen kanssa; Espanjan lainsäädännön nojalla nimittäin kansalliset viranomaiset voivat evätä perheenyhdistämisen ja näin olla myöntämättä tilapäistä oleskelulupaa perheenkokoajan perheenjäsenelle, kun perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämispäivää edeltäneiden kuuden kuukauden aikana tapahtuneen perheenkokoajan tulojen kehityksen perusteella on todennäköistä, ettei hän säilyttäisi samaa tulojen ja varojen tasoa tätä ajankohtaa seuraavan vuoden aikana.

20 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan direktiivin 2003/86 espanjankielisessä versiossa samoin kuin sen englannin- ja ranskankielisissä versioissa 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa käytetään verbiä ”olla” preesensissä eikä futuurissa. Tästä syystä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii, onko perheenyhdistämisen myöntämistä varten tutkittava, onko perheenkokoajalla perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisajankohtana vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat, vai voidaanko ottaa huomioon todennäköisyys siitä, että hänellä on tällaiset tulot ja varat kyseistä ajankohtaa seuraavana vuonna.

21 Tribunal Superior de Justicia del País Vasco (Baskimaan ylin tuomioistuin) päätti tämän vuoksi lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa tarkastellun kaltaiselle kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan perheenyhdistäminen voidaan evätä, kun perheenkokoajalla ei ole vakaita ja säännöllisiä tuloja ja varoja, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon, käyttäen perusteena kansallisten viranomaisten tekemää ennakoivaa arviointia siitä, onko hakijalla todennäköisesti edelleen tällaiset varat hakemuksen jättämispäivää seuraavan vuoden aikana, ja näiden varojen kehitystä kyseistä ajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään ennen kaikkea, onko direktiivin 200/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat hylätä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen käyttäen perusteena ennakoivaa arviointia siitä, onko perheenkokoajalla todennäköisesti edelleen vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät hänen ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään, kyseisen hakemuksen jättämisajankohtaa seuraavana vuonna, ja kun tämä arviointi perustuu perheenkokoajan tulojen kehitykseen kyseistä ajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana.

23 Direktiivin 2003/86 4 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on sallittava muun muassa perheenkokoajan aviopuolison maahantulo ja maassaoleskelu perheenyhdistämistä varten, kunhan mainitun direktiivin IV luvussa, jonka otsikko on ”Perheenyhdistämisten edellytykset”, säädettyjä edellytyksiä noudatetaan.

24 Näihin IV luvussa tarkoitettuihin edellytyksiin kuuluu direktiivin 7 artiklan 1 kohdan c alakohta, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia todisteita siitä, että perheenkokoajalla on vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät perheenkokoajan ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään. Samassa säännöksessä täsmennetään, että jäsenvaltioiden on arvioitava näiden tulojen ja varojen luonne ja säännöllisyys, ja ne voivat ottaa huomioon kansallisten vähimmäispalkkojen ja -eläkkeiden tason sekä perheenjäsenten lukumäärän.

25 Unionin tuomioistuin on jo katsonut, että koska perheenyhdistämisen salliminen on pääsääntö, direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädettyä mahdollisuutta on tulkittava suppeasti. Jäsenvaltiot eivät myöskään saa käyttää niille tunnustettua harkintavaltaa tavalla, joka olisi vastoin direktiivin tavoitetta ja tehokasta vaikutusta (tuomio O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 74 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

26 Direktiivin 2003/86 johdanto-osan neljännestä perustelukappaleesta käy tältä osin ilmi, että direktiivin yleisenä tavoitteena on helpottaa kolmansien maiden kansalaisten kotoutumista jäsenvaltioissa mahdollistamalla perhe-elämä perheenyhdistämisen ansiosta (ks. tuomio parlamentti v. neuvosto, C-540/03, EU:C:2006:429, 69 kohta).

27 Unionin tuomioistuin on lisäksi katsonut, että direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa ei voida soveltaa siten, että soveltamisessa jätettäisiin ottamatta huomioon muun muassa perusoikeuskirjan 7 artiklassa mainitut perusoikeudet (ks. vastaavasti O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 77 kohta).

28 Vaikka perusoikeuskirjan 7 artiklaa ei voida tulkita siten, että sillä evättäisiin jäsenvaltioilta harkintavalta, kun ne tutkivat perheenyhdistämistä koskevia hakemuksia, direktiivin 2003/86 säännöksiä on kuitenkin tulkittava ja sovellettava tässä tutkinnassa ottaen huomioon muun muassa mainittu perusoikeuskirjan 7 artikla, kuten lisäksi direktiivin toisesta perustelukappaleesta – jossa jäsenvaltiot velvoitetaan kyseisiä perheenyhdistämistä koskevia hakemuksia tutkiessaan suosimaan perhe-elämää – ilmenee (ks. vastaavasti tuomio O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 79 ja 80 kohta).

29 Edellä mainittujen seikkojen perusteella on ensiksi ratkaistava, onko direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa tulkittava siten, että sen nojalla tämän jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi arvioida, täyttyykö perheenkokoajan vakaita, säännöllisiä ja riittäviä tuloja ja varoja koskeva edellytys hakemuksen jättämisajankohdan jälkeen.

30 Vaikka kyseisessä säännöksessä ei nimenomaisesti säädetä tällaisesta mahdollisuudesta, itse sen sanamuodosta ja erityisesti sanojen ”vakaat” ja ”säännölliset” käytöstä johtuu, että näihin tuloihin ja varoihin on liityttävä tiettyä pysyvyyttä ja jatkuvuutta. Tältä osin direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan toisen virkkeen mukaan jäsenvaltioiden on arvioitava muun muassa näiden tulojen ja varojen säännöllisyys, mikä merkitsee niiden kehityksen ajoittaista arviointia.

31 Direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdasta seuraa siis, että sen sanamuotoa ei voida tulkita siten, että se estäisi sen, että jäsenvaltion, jota perheenyhdistämistä koskeva hakemus koskee, toimivaltainen viranomainen voi tutkia perheenkokoajan tuloja ja varoja koskevan edellytyksen täyttymisen siten, että se ottaa huomioon arvion siitä, onko näitä tuloja ja varoja edelleen hakemuksen jättämisajankohdan jälkeen.

32 Tätä tulkintaa ei horjuta se ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen esittämä seikka, että direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan alussa käytetään preesensiä, kun siinä säädetään, että jäsenvaltio voi vaatia perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tehneeltä henkilöltä todisteita siitä, että perheenkokoajalla ”on” kyseisen 1 kohdan a–c alakohdassa mainitut asiat. Perheenkokoajan on osoitettava, että hänellä on kaikki nämä asiat, joihin kuuluvat myös ”tulot ja varat, jotka riittävät – – ylläpitoon – –”, ajankohtana, jolloin hänen perheenyhdistämistä koskeva hakemuksensa käsitellään, mikä on perusteena preesensin käytölle. Kun kuitenkin kyseisen direktiivin 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan sanamuodosta käy ilmi, että perheenkokoajan tulojen ja varojen on paitsi riitettävä, myös oltava ”vakaat” ja ”säännölliset”, tällaiset vaatimukset merkitsevät, että toimivaltainen kansallinen viranomainen suorittaa tulevaisuuteen kohdistuvan tarkastelun mainittujen tulojen ja varojen osalta.

33 Tätä tulkintaa tukevat direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan a ja b alakohta. On korostettava, että mainitun 7 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyä edellytystä, joka koskee ”asuntoa, jota voidaan pitää – – tavanomaisena”, ja kyseisen säännöksen b alakohdassa säädettyä edellytystä, joka koskee ”sairausvakuutusta”, on myös tulkittava siten, että niillä annetaan jäsenvaltioille – jotta taattaisiin perheenkokoajalle vakaus ja pysyvyys niiden alueella – mahdollisuus perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen käsittelyn yhteydessä nojautua siihen todennäköisyyteen, että kyseinen perheenkokoaja edelleen täyttää nämä edellytykset perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tekemisen jälkeen.

34 Edellä 31 kohdassa esitettyä direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkintaa tukevat myös direktiivin 3 artiklan 1 kohta ja 16 artiklan 1 kohdan a alakohta.

35 Yhtäältä direktiivin 2003/86 3 artiklan 1 kohdassa näet rajataan direktiivin henkilöllinen soveltamisala perheenkokoajaan, jolla on vähintään yhdeksi vuodeksi myönnetty oleskelulupa ja jolla on perustellut mahdollisuudet saada pysyvä oleskeluoikeus. Tällaisten mahdollisuuksien olemassaolon arviointi edellyttää väistämättä, että asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen tarkastelee perheenkokoajan tilanteen tulevaa kehitystä oleskeluluvan saamiseen nähden.

36 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 33 kohdassa, näissä olosuhteissa direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan tulkitseminen siten, että kyseinen viranomainen ei voisi suorittaa arviointia siitä, onko perheenkokoajalla vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisajankohdan jälkeen, olisi epäjohdonmukaista kyseisellä direktiivillä säädetyn järjestelmän kanssa.

37 Toisaalta on korostettava, että jos direktiivissä 2003/86 vahvistetut edellytykset eivät enää täyty, jäsenvaltiot voivat direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan nojalla peruuttaa perheenjäsenen oleskeluluvan tai olla jatkamatta sen voimassaoloa.

38 Kyseisen säännöksen mukaan asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen voi siis muun muassa peruuttaa perheenyhdistämiselle annetun hyväksynnän, jos perheenkokoajalla ei enää ole kyseisen 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja vakaita, säännöllisiä ja riittäviä tuloja ja varoja. Se, että lupa voidaan peruuttaa, merkitsee, että kyseinen viranomainen voi vaatia, että perheenkokoajalla on nämä tulot ja varat hänen hakemuksensa jättämisajankohdan jälkeen.

39 On lopuksi todettava, että tämä tulkinta on direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan tavoitteen mukainen. Tuloja ja varoja koskevan näytön, josta säädetään kyseisen 1 kohdan c alakohdassa, perusteella toimivaltainen viranomainen voi varmistua siitä, että kun perheenyhdistäminen on toteutettu, ei ole vaaraa siitä, että perheenkokoajasta ja hänen perheenjäsenistään tulee oleskelunsa aikana rasite asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuollolle (ks. vastaavasti tuomio Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:117, 46 kohta).

40 Edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdassa säädetty mahdollisuus merkitsee väistämättä, että asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen arvioi tulevaisuutta koskevassa tarkastelussa, ovatko vakaat, säännölliset ja riittävät tulot ja varat olemassa perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen jättämisen jälkeen.

41 Tämä päätelmä huomioon ottaen on toiseksi tarkasteltava kysymystä siitä, voiko asianomaisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen asettaa perheenyhdistämisen sallimisen edellytykseksi sen, että on todennäköistä, että nämä tulot ja varat ovat olemassa perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen tekemisajankohtaa seuraavana vuonna, kun otetaan huomioon perheenkokoajan tulot kyseistä ajankohtaa edeltäneiltä kuudelta kuukaudelta.

42 Tässä yhteydessä on huomattava, että unionin oikeuden yleisiin periaatteisiin kuuluvan suhteellisuusperiaatteen mukaan direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohdan tavoitteiden on oltava toteutettavissa kansallisessa lainsäädännössä, jolla kyseinen säännös pannaan täytäntöön, säädettyjen keinojen avulla, eikä näillä keinoilla saa ylittää sitä, mikä on tarpeen kyseisten tavoitteiden saavuttamiseksi (ks. direktiivin 2003/86 7 artiklan 2 kohdan osalta tuomio K ja A, C-153/14, EU:C:2015:453, 51 kohta).

43 On lopuksi palautettava mieleen, että unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että direktiivin 2003/86 17 artiklan mukaan perheenyhdistämistä koskevat hakemukset on tutkittava ottamalla yksilölliset olosuhteet huomioon (tuomio Chakroun, C-578/08, EU:C:2010:177, 48 kohta ja tuomio K ja A, C-153/14, EU:C:2015:453, 60 kohta) ja että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten on direktiivin 2003/86 täytäntöönpanossa ja perheenyhdistämistä koskevien hakemusten tutkimisessa arvioitava tasapainoisesti ja järkevästi kaikkia käsillä olevia etuja (ks. vastaavasti tuomio O ym., C-356/11 ja C-357/11, EU:C:2012:776, 81 kohta).

44 Käsiteltävässä asiassa kuninkaan asetuksen 557/2011 54 §:n 2 momentin ensimmäisessä kohdassa säädetään, että oleskelulupaa perheenyhdistämistä varten ei myönnetä, jos voidaan kiistatta todeta, ettei tällaisia tuloja ja varoja todennäköisesti ole edelleen hakemuksen jättämispäivää seuraavana vuonna. Tämän säännöksen perusteella sitä, onko hakijalla edelleen tällainen tulolähde kyseisenä vuonna, arvioidaan ottaen huomioon perheenkokoajan tulojen ja varojen kehitys hakemuksen tekoajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana.

45 Tältä osin on todettava, että yksi vuosi, jonka aikana perheenkokoajalla pitäisi todennäköisesti olla riittävät varat, on kohtuullinen aika, joka ei ylitä sitä, mikä on tarpeen, jotta arvioidaan yksilöllisesti mahdollinen vaara siitä, että perheenkokoaja turvautuu tämän jäsenvaltion sosiaalihuoltoon, kun perheenyhdistäminen on toteutettu. Tämä vuoden ajanjakso vastaa sen oleskeluluvan voimassaolon kestoa, joka perheenkokoajalla on direktiivin 2003/86 3 artiklan 1 kohdan mukaan vähintään oltava, jotta hän voi hakea perheenyhdistämistä. Direktiivin 16 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat lisäksi peruuttaa perheenkokoajan perheenjäsen oleskeluluvan, jos perheenkokoajalla ei enää ole vakaita, säännöllisiä ja riittäviä tuloja ja varoja tämän perheenjäsenen oleskelun aikana ja aina siihen saakka, kunnes viimeksi mainittu saa erillisen oleskeluluvan eli direktiivin 2003/86 15 artiklan 1 kohdan mukaan viimeistään viiden vuoden maassa oleskelun jälkeen.

46 Siltä osin kuin kyse on suhteellisuutta koskevan velvollisuuden soveltamisesta kansallisella tasolla, on myös otettava huomioon, että kuninkaan asetuksen 557/2011 54 §:n 2 momentin ensimmäisen kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen voi evätä oleskeluluvan perheenyhdistämistä varten vain, jos on ”kiistatta” todettu, ettei perheenkokoajalla voi edelleen olla riittäviä tuloja ja varoja hakemuksen jättämisajankohtaa seuraavana vuonna. Tämä säännös siis edellyttää perheenkokoajalta vain, että on ennakoitavissa, että hän säilyttää tulonsa ja varansa, jotta hän voi saada oleskeluluvan perheenyhdistämistä varten.

47 Direktiiviin 2003/86 ei sisälly mitään täsmennystä siltä osin kuin kyse on hakemuksen jättämistä edeltäneestä kuuden kuukauden ajanjaksosta, johon perheenkokoajan tulojen ja varojen ennakoiva arviointi voi perustua. Joka tapauksessa on niin, että tämä ajanjakso ei voi horjuttaa tämän direktiivin tavoitetta.

48 Näin ollen kaikesta edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 2003/86 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat hylätä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen käyttäen perusteena ennakoivaa arviointia siitä, onko perheenkokoajalla todennäköisesti edelleen vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät hänen ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään, kyseisen hakemuksen jättämisajankohtaa seuraavana vuonna, ja kun tämä arviointi perustuu perheenkokoajan tulojen kehitykseen kyseistä ajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana.

Oikeudenkäyntikulut

49 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun neuvoston direktiivin 2003/86/EY 7 artiklan 1 kohdan c alakohtaa on tulkittava siten, että sen nojalla jäsenvaltion toimivaltaiset viranomaiset voivat hylätä perheenyhdistämistä koskevan hakemuksen käyttäen perusteena ennakoivaa arviointia siitä, onko perheenkokoajalla todennäköisesti edelleen vakaat ja säännölliset tulot ja varat, jotka riittävät hänen ja hänen perheenjäsentensä ylläpitoon ilman, että heidän on turvauduttava asianomaisen jäsenvaltion sosiaalihuoltojärjestelmään, kyseisen hakemuksen jättämisajankohtaa seuraavana vuonna, ja kun tämä arviointi perustuu perheenkokoajan tulojen kehitykseen kyseistä ajankohtaa edeltäneiden kuuden kuukauden aikana.

Allekirjoitukset